

Consell Tributari

Expedient: 383/00

El Consell Tributari, reunit en sessió de 7 de març de 2001, coneixent del recurs presentat per Fundació J.B., ha estudiat la proposta elaborada pel ponent designat a l'efecte, adoptant el següent acord:

ANTECEDENTS DE FET

1.- El senyor J.P.R., en nom de la Fundació J.B., interposà, el 28 d'abril de 2000, recurs d'alçada contra resolució del director adjunt a la Gerència municipal per a Relacions Externes, de data 14 de març de 2000, que va desestimar la petició d'exempció de l'impost sobre activitats econòmiques quant a l'activitat de comercialització de publicacions (ep. 659.4 de la Sec. I), realitzades al local situat a la Rambla ..., núm. ..., i als exercicis 1998 i següent, a l'empara de la Llei 30/1994. Al·legava que havia aportat la Memòria davant l'Agència Estatal Tributària, que autoritzava a l'Ajuntament a demanar els comptes anuals al Registre de Fundacions i que havia, en tot cas, complimentat els requisits exigits per la Llei 30/1994 i el Reial Decret 765/1995. Sol·licitava la concessió de l'exempció, l'anul·lació de les liquidacions de 1998 i 1999, i el retorn de la quota pagada per a 1999.

2.- Figuren a l'expedient còpies de la següent documentació:

a) Certificat lliurat per la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques, de la Generalitat de Catalunya, el 26 de juliol de 1995, fent constar la inscripció de l'entitat recurrent, amb el número ..., com a fundació privada, tot dient que té per objecte, segons l'article 2 dels seus Estatuts, el "promoure i ajudar iniciatives en el cap de les ciències socials que facilitin el coneixement de la nostra societat i que impulsin realitzacions de cara al seu millorament", i igualment que el càrrec de patró era gratuït (article 11 de l'entitat); afegint que la darrera documentació anual presentada era la de 1994. Posteriorment, es va lliurar altra certificació, també unida, el 3 de gener de 2000, afegint que l'entitat estava classificada com a beneficodocent, deia que la darrera documentació presentada era la de 1998, i completava el contingut de l'article 2n dels Estatuts, dient: "Per aconseguir aquestes finalitats podrà utilitzar qualsevol mitjà lícit i més en

particular, a títol purament indicatiu, alguns dels següents: a) promoure l'estudi i la recerca de les ciències socials mitjançant beques i ajudes a estudiants i investigadors degudament capacitats que no disposin dels mitjans econòmics necessaris, o ajudant directament institucions d'estudi i d'investigació oficials i privades; b) fomentar el debat i el treball interdisciplinari entre aquelles persones que estudien el passat, el present i el futur de la nostra societat; c) finançar la publicació i difusió de treballs de ciències socials, ja siguin dels que la fundació hagi ajudat o no; d) col·laborar amb les organitzacions que treballen en el cap de les ciències de la societat, incloses les de caràcter internacional".

b) Informe evacuat per la Inspecció dels tributs de l'Agència Tributària de Barcelona, en data del 23 d'abril de 1999, relatiu a l'exempció de la què es tracta, fent constar que la interessada havia presentat tota la documentació exigida per l'article 2 del Reial Decret 765/1995, que estimava que es complien tots els requisits establerts a la Llei 30/1994 i al Reial Decret 765/1995, i informant favorablement la concessió de l'exempció.

c) Memòria subscripta el 22 de desembre de 1999, d'acord amb l'article 2.1.b) del Reial Decret 765/1995, fent constar les finalitats de la Fundació, els percentatges destinats a finalitats fundacionals, les participacions majoritàries en societats mercantils, i que rendeix compte al Protectorat, etc.; acompanyant detall d'activitats en general.

3.- Igualment figura a l'expedient una còpia de documentació relativa a la mateixa Fundació, existent a l'expedient 79/00, del Consell Tributari (referent a recurs amb motiu d'exempció quant a l'impost sobre béns immobles), consistent en Memòries subscrites el 2 de gener i el 22 de febrer de 2000, d'igual contingut a l'abans citada de 22 de desembre de 1999, acompanyades del detall de les activitats desplegades per aquella en 1997 i 1998.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- 1.- L'entitat Fundació J.B. al·lega tenir dret a l'exempció de l'impost sobre activitats econòmiques prevista a l'article 58.2 de la Llei 30/1994, de 24 de novembre, de fundacions i d'incentius fiscals o la participació privada en activitats d'interès general.

2.- Segons l'esmentat article 58.2 de la Llei 30/1994, les Fundacions sense ànim de lucre a les que es refereix el capítol I del seu títol II estaran exemptes en l'impost sobre activitats econòmiques per les activitats que constitueixin el seu objectiu social o finalitat específica i sempre que persegueixin el compliment dels fins contemplats als articles 2.4 i 42.1.a) de la mateixa Llei 30/1994, que no generin competència deslleial, i que els seus destinataris siguin col·lectivitats genèriques de persones.

Segon.- 1.- Passant a matisar els esmentats requisits subjectius propis de l'entitat, observem que ha estat inscrita al Registre de Fundacions Privades de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, de la Generalitat de Catalunya, amb el número ..., complint-se, per tant, el que determina l'article 41 de la Llei 30/1994.

2.- En el present cas, d'acord amb el que resulta de l'informe evacuat per la Inspecció d'Hisenda de l'Agència Tributària Estatal, el 23 d'abril de 1999 –número de sortida del document ..., de data 25 de maig de 1999-, obrant a l'expedient, ha de considerar-se acreditat el compliment del que s'exigeix a l'article 4.2 i 3, en relació amb el 2, ambdós del Reial Decret 765/1995, de 5 de maig, informe que conclou que la Fundació té per objecte social, d'acord amb l'article 2 dels seus Estatuts, col·laborar i participar en el desplegament, promoció i difusió de tot tipus d'iniciatives en el camp de les ciències socials, per a la qual cosa podrà concedir beques per a la investigació i també finançar la difusió i la publicació de treballs en ciències socials, i que percebrà els seus ingressos principals de donatius rebuts de terceres fundacions i de la pròpia comercialització de les publicacions; i considera que reunia tots els requisits establerts en la Llei 30/1994 i en el Reial Decret 768/1995, per poder gaudir de l'exempció prevista a l'article 58.2 de la precitada Llei 30/1994, cosa per la qual emetia informe favorable a l'exempció per a la fundació i a l'activitat de que es tractava.

Tercer.- 1.- És necessari fer referència al compliment dels requisits exigits a l'article 41 i següents de la secció 1a, del Capítol I, títol II de la Llei 30/1994, procedint a un anàlisi conjunt dels articles 40, 41 i 42 de la mateixa Llei. Hem vist anteriorment que la Fundació en qüestió es troba inscrita al Registre de Fundacions de la Generalitat de Catalunya, complint, per tant, el que resulta dels articles 40 i 41 precitats, per la qual cosa ha de ser considerada com entitat sense fins lucratius als efectes de l'esmentada Llei 30/1994. Però un cop vist el que s'ha dit, es precís continuar en l'anàlisi del

compliment dels requisits exigits a l'article 42 de l'abans esmentada Llei 30/1994. El problema que es presenta en el nostre cas amb caràcter primordial és el que deriva de la curiosa ordenació sistemàtica que ofereix l'article 42, que, després d'indicar preceptius diversos requisits per gaudir del règim fiscal d'exempció al que es refereix la petició, estableix als seus apartats 2 i 3 regles especials que exclouen de la consideració d'entitats sense fins lucratius aquelles "cuya actividad principal consista en la realización de actividades mercantiles" (article 42.2) o "en las que asociados y fundadores y sus cónyuges o parientes hasta el cuarto grado inclusive, sean los destinatarios principales de las actividades que se realicen por las entidades o gocen de condiciones especiales para beneficiarse de sus servicios" (article 42.3).

2.- Aquesta segona excepció no planteja problemes interpretatius, i en aquest cas no consta a l'expedient que es compleixi la condició excloent prevista a l'esmentat article 42.3. Pel contrari, l'article 42.2 recorre a uns conceptes de difícil precisió, com són els d'activitat principal i activitat mercantil, conceptes que requereixen ser precisats cas per cas per determinar si l'entitat recurrent té o no dret a l'exempció. De forma singular, en aquest cas el concepte que ha de ser concretat és el d'activitat mercantil.

Quart.- 1.- L'expressió "activitat mercantil" utilitzada per la Llei 30/1994 no es defineix a l'esmentada Llei ni a l'ordenament tributari. En diverses normes tributàries podem trobar la definició d'activitat empresarial, entenent per tal l'activitat que implica l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans o d'un d'ells, amb la finalitat d'intervenir a la producció o distribució de béns o serveis. Concepte aquest que jutgem no equiparable al d'activitat mercantil de l'article 42.2 de la Llei 30/1994, ja que en la gran majoria dels casos, les activitats que la Llei pretén incentivar s'han d'estructurar ordenant mitjans de producció materials i humans amb la finalitat de distribuir béns o prestar serveis, encara que no persegueixin un fi lucratiu. L'aplicació analògica d'aquesta definició reduiria de tal forma l'àmbit possible d'aplicació del règim fiscal especial que restaria tota virtualitat real a l'efecte incentivador que es pretén aconseguir.

2.- Idèntic efecte neutralitzador dels beneficis instaurats resultaria d'identificar-se la falta de caràcter mercantil d'una activitat amb la circumstància de què aquells béns o serveis es distribueixin o prestin de forma gratuïta o mitjançant contraprestació.

Cinquè.- Arribats a aquest punt es pot concloure dient que la noció d'activitat mercantil utilitzada a la Llei 30/1994 s'ha d'identificar de forma general i abstracta amb la que es realitza mitjançant contraprestació en las condicions pròpies del mercat, això és, actuant en concurrència, i sense tenir com a finalitat primordial el donar satisfacció a necessitats socials d'interès general.

Sisè.- En el cas que ens ocupa, tant dels estatuts, certificats per la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, com de les memòries del Grup FUS, en el què s'integra la Fundació en qüestió, documentació aquesta última relativa a còpia de les memòries que ha estat objecte d'aportació pels serveis del Consell Tributari –procedent de l'expedient número 79/00 referent a la mateixa Fundació i a l'impost sobre béns immobles-, pot apreciar-se la previsió i l'efectiu compliment dels objectius fundacionals com a activitats de promoció i ajut a iniciatives d'estudi i recerca en ciències socials. Destaquen les línies sobre perfeccionament de la democràcia, acolliment de la immigració, millora de l'educació, i desenvolupament cultural, finalitats que es persegueixen a través de la promoció, concessió d'ajuts, beques, realització de tesis doctorals, material divulgatiu i publicacions sobre les recerques efectuades.

Setè.- D'altra banda, la documentació aportada, així com les declaracions de les pròpies interessades, no permeten afirmar que es portin a terme actuacions de caràcter mercantil com a activitat principal. És cert, com sosté la Divisió de Recursos, que l'aportació dels estats de comptes i balanços podria resultar més aclaridora d'allò que es pretén justificar, però també és cert que l'Administració municipal –que pot accedir a dita documentació dipositada a la Generalitat- pot també valorar les dades que li han estat facilitades.

Vuitè.- Des del punt de vista econòmic i malgrat no haver aportat la recurrent la documentació relativa als comptes anuals, no obstant haver-hi estat requerida, cal dir que les memòries senyalades detallen i expliciten els recursos econòmics esmerçats durant els exercicis corresponents, que pugen a 104.257.500 ptes. l'any 1997 i 127.272.222 ptes. el 1998 –afectant com ja s'ha dit al Grup FUS, en el que s'integra la Fundació de què ara es tracta-. Confirma aquesta apreciació la restant documentació sobre el programa d'activitats per al quadrienni 1997-2000, unida al propi

expedient de què ara es tracta, que detalla les principals unitats del programa de 1998. El volum assenyalat, així com la seva especificació segons línies i activitats en les memòries indicades, no permet afirmar, ans al contrari, que el tipus d'activitat sigui mercantil, ja que no es posa de manifest una percepció ordinària, i menys majoritària, de contraprestacions pel seu exercici. Al màxim, alguns capítols referits a publicacions o vídeos podrien fer pensar en una activitat, d'altra banda residual, que pogués ser realitzada en sentit mercantil.

Novè.- Junt a l'anterior, la recurrent ha aportat les certificacions i memòries legalment i reglamentàriament exigides pel que fa a la gratuïtat dels càrrecs del patronat, el destí de les seves rendes i ingressos en proporció superior al 70 % a les finalitats fundacionals, la no participació majoritària en societats mercantils, la rendició de comptes al protectorat, i l'aplicació del seu patrimoni, en cas de dissolució, a la realització de finalitats d'interès general.

Desè.- Finalment, cal dir, d'acord amb les dades obrants a l'expedient, que es compleixen els altres requisits exigits pels articles 42 i 43 de la Llei 30/1994, alhora que allò que determina el paràgraf 2n, de l'apartat 2, de l'article 58 de la mateixa Llei, i també els requisits establerts pels articles 2 i 4 del Reial Decret 785/1995, de 5 de maig. Que, en conseqüència, cal concedir l'exempció sol·licitada per l'entitat recurrent, en tant que continuïn les mateixes circumstàncies. I que la valoració en conjunt de totes aquestes dades, sota el principi de la bona fe que ha de presidir les relacions entre l'Administració i el ciutadans, segons diu l'art. 3 de la Llei 30/1992, porten a aquest Consell Tributari a entendre que en aquest cas la Fundacions recurrent, malgrat no complir la totalitat de qüestions requerides per l'Ajuntament, ha ofert uns elements de judici que poden ser estimats suficients als efectes d'acreditar el seu dret a l'exempció sol·licitada pel que fa a l'activitat i exercicis en qüestió, 1998 i 1999, i pels següents mentre continuïn les mateixes circumstàncies.

Onzè.- En conseqüència, atès que l'entitat interessada va satisfer la quota relativa a l'exercici de 1999 en període voluntari i sol·licita el seu retorn, caldrà tramitar-ne oportú expedient de devolució, segons el que determinen els articles 2, 3 i 4 del Reial Decret 1.163/1990, de 21 de novembre, en relació amb l'article 10 de la Llei 1/1998, de

26 de febrer, amb abonament d'interessos des de la data de l'ingrés de la quantitat fins al de l'ordenació del pagament.

Per tot això,

ES PROPOSA

ESTIMAR el recurs presentat; CONCEDIR l'exempció sol·licitada amb efectes des de l'exercici 1998, i en tant continuïn les mateixes circumstàncies; ANUL·LAR les liquidacions corresponents, i TRAMITAR expedient de devolució d'ingressos quant a la liquidació de 1999 amb l'abonament d'interessos.